

საქართველოს კანონი

დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების ფლობის შესახებ

მუხლი 1. მოქმედების სფერო

1. ეს კანონი აწესრიგებს დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების ფლობასა და მიმოქცევასთან დაკავშირებულ ურთიერთობებს.
2. ეს კანონი ვრცელდება იმ დემატერიალიზებულ ფასიან ქაღალდებზე, რომელთა ფლობა ხორციელდება საქართველოში, კერძოდ:
 - ა) „სახელმწიფო ვალის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ სახელმწიფო ფასიან ქაღალდებზე;
 - ბ) საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, სააქციო საზოგადოებათა მიერ გამოშვებულ აქციებსა და ექვივალენტურ ფასიან ქაღალდებზე;
 - გ) სააქციო საზოგადოებათა ან სხვა ემიტენტთა მიერ საჯარო ან კერძო სამართლის საფუძველზე გამოშვებულ სასესხო ფასიან ქაღალდებზე, მათ შორის უცხო ქვეყნის ემიტენტების მიერ საჯარო ან კერძო სამართლის საფუძველზე საქართველოში გამოშვებულ სასესხო ფასიან ქაღალდებზე;
 - დ) „საინვესტიციო ფონდების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად გამოშვებულ საინვესტიციო ფონდის ერთეულებზე;
 - ე) საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების მიერ საქართველოში გამოშვებულ სასესხო ფასიან ქაღალდებზე;
 - ვ) აქციებსა და ექვივალენტურ ფასიან ქაღალდებზე, სასესხო ფასიან ქაღალდებზე, საინვესტიციო ფონდის ერთეულებზე, რომლებიც საქართველოს ან უცხო ქვეყნის ემიტენტების მიერ საჯარო ან კერძო სამართლის საფუძველზე უცხო ქვეყანაში არის გამოშვებული;
 - ზ) ამ პუნქტით განსაზღვრულ ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებულ დეპოზიტარულ ხელწერილებზე;
 - თ) საქართველოს ეროვნული ბანკის (შემდგომში - ეროვნული ბანკი) მიერ განსაზღვრულ ნებისმიერ სხვა ფასიან ქაღალდზე.

მუხლი 2. ტერმინთა განმარტება

1. ამ კანონის მიზნებისთვის, ამ კანონში გამოყენებულ ტერმინებს აქვს შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდები - ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც არსებობს მხოლოდ ფასიანი ქაღალდების ანგარიშზე ჩანაწერის სახით;

ბ) იდენტური დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდი - ფასიანი ქაღალდების ერთი საიდენტიფიკაციო ნომრის მქონე ფასიანი ქაღალდები. ეროვნული ბანკი უფლებამოსილია სამართლებრივი აქტით განსაზღვროს იდენტურ დემატერიალიზებულ ფასიან ქაღალდებად მიჩნევის დამატებითი შემთხვევები;

გ) ფასიანი ქაღალდების ანგარიში - ანგარიში, გარდა ემიტენტის ანგარიშისა, რომელსაც აწარმოებს ანგარიშის მწარმოებელი და რომელზეც ხდება ფასიანი ქაღალდების დაკრედიტება ან დადებეტება;

დ) ანგარიშის მწარმოებელი - ის ფინანსური ინსტიტუტი, მათ შორის, ცენტრალური დეპოზიტარი, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე უფლებამოსილია კლიენტებს გაუხსნას და აწარმოოს ფასიანი ქაღალდების ანგარიში;

ე) ანგარიშის მფლობელი - პირი, რომლის სახელითაც ანგარიშის მწარმოებელი აწარმოებს ფასიანი ქაღალდების ანგარიშს, მიუხედავად იმისა ეს პირი მოქმედებს თავის თუ სხვის სასარგებლოდ (მათ შორის, როგორც ანგარიშის მწარმოებელი);

ვ) ინვესტორი - ანგარიშის მფლობელი (რომელიც, მათ შორის, შესაძლოა იყოს ანგარიშის მწარმოებელი), რომელიც დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების მიმართ მოქმედებს მხოლოდ თავის სასარგებლოდ. ინვესტორს დემატერიალიზებულ ფასიან ქაღალდებზე აქვს საკუთრების უფლება ამ კანონის მე-6 მუხლის შესაბამისად;

ზ) ცენტრალური დეპოზიტარი - ეროვნული ბანკი ან/და „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის 50-ე პუნქტით განსაზღვრული ცენტრალური დეპოზიტარი;

თ) ვალდებულების უზრუნველყოფის ღონისძიებები - საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად გამოყენებული ღონისძიება, რომლის მიზანია პირის საქართველოს კანონმდებლობით ან/და ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფა და რომელიც მოიცავს ნებისმიერი იძულებითი აღსრულების საპროცესო ღონისძიებას (მათ შორის, სარჩელისა და გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიებებს) და საქართველოს საგადასახადო და სამოქალაქო კოდექსებით გათვალისწინებულ მოთხოვნის უზრუნველყოფის საშუალებებს (მათ შორის, საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფის ღონისძიებებს, გირავნობას და იპოთეკას);

ი) რეკონსილაცია - ანგარიშს მწარმოებლის შიდა ჩანაწერების დადარება სხვა ანგარიშის მწარმოებლის ან სხვა პირების ჩანაწერებთან მათში წარმოდგენილი მონაცემების სისწორის დადასტურებისა და სწორი მონაცემების დადგენის მიზნით;

კ) ომნიბუს სეგრეგირებული ანგარიში - „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის 69-ე პუნქტით განსაზღვრული ფასიანი ქაღალდების ანგარიში;

ლ) ინდივიდუალური სეგრეგირებული ანგარიში - „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის 70-ე პუნქტით განსაზღვრული ფასიანი ქაღალდების ანგარიში.

2. ამ კანონში გამოყენებულ სხვა ტერმინებს აქვს „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ“ საქართველოს კანონითა და კანონმდებლობით განსაზღვრული მნიშვნელობა.

მუხლი 3. დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების სამართლებრივი ბუნება

1. ფასიანი ქაღალდების ანგარიშზე განთავსებული დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდი გვაროვნულია.

2. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით დადგენილი მიბარების ხელშეკრულების მარეგულირებელი დებულებები ვრცელდება ანგარიშის მწარმოებელსა და ანგარიშის მფლობელს შორის ურთიერთობებზე ამ კანონით დადგენილ მოთხოვნათა და დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების თავისებურებათა გათვალისწინებით. ანგარიშის მწარმოებელსა და ანგარიშის მფლობელს შორის შერეული ხელშეკრულების არსებობისას მასზე აგრეთვე ვრცელდება ნორმები იმ ხელშეკრულებათა შესახებ, რომლებიც შესრულების არსთან ყველაზე ახლოს დგანან და მას შეესაბამებიან.

მუხლი 4. დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების გადაცემა

1. დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების მიღება და გადაცემა წარმოებს ანგარიშის მფლობელის ფასიანი ქაღალდების ანგარიშზე არსებული დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების დაკრედიტებით ან დადებეტებით.

2. დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების მიღება, გადაცემა და ფლობა მესამე პირებისათვის ჩაითვლება ნამდვილად სხვა დამატებითი ქმედების ან პირობის გარეშე.

3. შესაბამისი ანგარიშის მწარმოებელი ვალდებულია შეასრულოს ანგარიშის მფლობელის ან მისი რწმუნებულის დავალება ანგარიშის მწარმოებელსა და ანგარიშის მფლობელს შორის დადებული ხელშეკრულების შესაბამისად.

4. დემატერიალიზებულ ფასიან ქაღალდებზე გირავნობის უფლების (გარდა ფინანსური გირავნობისა) წარმოშობა ხდება შესაბამის ფასიანი ქაღალდების ანგარიშზე ჩანაწერის გაკეთებით ან ამ მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილი წესით.

5. ფინანსური გირავნობის წარმოშობა და ფინანსურ გირავნობასთან დაკავშირებული ურთიერთობები რეგულირდება „ფინანსური გირავნობის, ურთიერთგაქვითვისა და დერივატივების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

მუხლი 5. ფლობის რეჟიმი

1. ანგარიშის მწარმოებელი დემატერიალიზებულ ფასიან ქაღალდებს, მესამე პირის ან თავის სასარგებლოდ, ცენტრალურ დეპოზიტარში გახსნილ ანგარიშებზე შესაძლოა ფლობდეს როგორც პირდაპირ, ისე არაპირდაპირ (სხვა ანგარიშის მწარმოებლ(ებ)ის მეშვეობით).
2. ანგარიშის მწარმოებლის მიერ ცენტრალურ დეპოზიტარში ან სხვა ანგარიშის მწარმოებელთან, მათ შორის უცხოურ ანგარიშის მწარმოებელთან გახსნილ ანგარიშებზე არსებული ფასიანი ქაღალდების რაოდენობა და აღწერილობა უნდა შეესაბამებოდეს იმ დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების რაოდენობასა და აღწერილობას, რომელიც დაკრედიტებულია ანგარიშის მწარმოებელთან ანგარიშის მფლობელთა მიერ გახსნილ ანგარიშებზე.
3. თუ ანგარიშის მწარმოებლის მიერ ცენტრალურ დეპოზიტარში ან სხვა ანგარიშის მწარმოებელთან, მათ შორის უცხოურ ანგარიშის მწარმოებელთან გახსნილ ანგარიშებზე არსებული ფასიანი ქაღალდების რაოდენობა და აღწერილობა არ შეესაბამება იმ დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების რაოდენობასა და აღწერილობას, რომელიც დაკრედიტებულია ანგარიშის მწარმოებელთან ანგარიშის მფლობელთა მიერ გახსნილ ფასიანი ქაღალდების ანგარიშებზე, ანგარიშის მწარმოებელი ვალდებულია იმოქმედოს ამ კანონის მე-9 მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილი წესით ან თუ მის მიმართ დაწყებულია ლიკვიდაციის პროცესი, ამ კანონის მე-7 მუხლის მე-4 და მე-5 პუნქტების შესაბამისად.
4. უცხოური ანგარიშის მწარმოებელი ფინანსურ ქმედებათა სპეციალური ჯგუფის (FATF) რეკომენდაციების შესაბამისად უნდა ახორციელებდეს პრევენციულ ღონისძიებებს, ინახავდეს ინფორმაციას (დოკუმენტებს) და ექვემდებარებოდეს რეგულირებას/ზედამხედველობას.
5. ეროვნული ბანკი უფლებამოსილია სამართლებრივი აქტით განსაზღვროს შეზღუდვები და მოთხოვნები დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების არაპირდაპირი ფლობის მიმართ.

მუხლი 6. დემატერიალიზებულ ფასიან ქაღალდებზე საკუთრების უფლება

1. ინვესტორისათვის გახსნილ ფასიანი ქაღალდების ანგარიშზე დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების დაკრედიტება წარმოშობს ინვესტორის წილობრივ თანასაკუთრების უფლებას, ამ ანგარიშზე დაკრედიტებული ფასიანი ქაღალდების რაოდენობის პროპორციულად, ცენტრალურ დეპოზიტართან ან ანგარიშის მწარმოებლებთან არსებულ იმ ომნიბუს სეგრეგირებულ ანგარიშებზე დაკრედიტებული იდენტური დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების ერთობლიობაზე, რომელზეც დაკრედიტებულია შესაბამისი ინვესტორების დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდები. ამ პუნქტით განსაზღვრულ თანასაკუთრების უფლებაზე არ ვრცელდება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით გათვალისწინებული საერთო საკუთრებისა და საზიარო უფლებების მარეგულირებელი ნორმები.

2. ინვესტორისათვის გახსნილ ფასიანი ქაღალდების ანგარიშზე დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების დაკრედიტება წარმოშობს ინვესტორის საკუთრების უფლებას ცენტრალურ დეპოზიტართან ან ანგარიშის მწარმოებელთან არსებულ შესაბამის ინდივიდუალურ სეგრეგირებულ ანგარიშზე დაკრედიტებულ დემატერიალიზებულ ფასიან ქაღალდებზე.

მუხლი 7. დემატერიალიზებულ ფასიან ქაღალდებზე უფლებების განხორციელება ცენტრალური დეპოზიტარისა და ანგარიშის მწარმოებლის მიმართ

1. ინვესტორს უფლება აქვს დემატერიალიზებულ ფასიან ქაღალდებზე საკუთრებიდან გამომდინარე უფლებები განახორციელოს მხოლოდ იმ ანგარიშის მწარმოებლის მიმართ, რომელთანაც ფლობს დემატერიალიზებულ ფასიან ქაღალდებს ან ცენტრალური დეპოზიტარის მიმართ, თუ ინვესტორი დემატერიალიზებულ ფასიან ქაღალდებს პირდაპირ მასთან ფლობს. აღნიშნული წესიდან გამონაკლისს წარმოადგენს შემდეგი შემთხვევები:

ა) ამ მუხლის შესაბამისად დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების რესტიტუციასთან დაკავშირებული უფლებების განხორციელება ანგარიშის მწარმოებლის ლიკვიდაციის ან, ამ მუხლის მე-10 პუნქტის გათვალისწინებით, მის მიმართ რეზოლუციის რეჟიმის შემოღების შემთხვევაში;

ბ) დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდებიდან გამომდინარე სახელშეკრულებო მოთხოვნების ან კორპორაციული უფლებების განხორციელება ემიტენტის მიმართ;

გ) ემიტენტის მიმართ „ფინანსური გირავნობის, ურთიერთგაქვითვისა და დერივატივების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის „დ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული რეჟიმის შემოღება, რა შემთხვევაშიც უფლებები ხორციელდება ემიტენტის მიმართ.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული უფლებები ანგარიშის მწარმოებელმა შესაძლებელია განახორციელოს ინვესტორის სახელით, მათ შორის დადებული ხელშეკრულების შესაბამისად.

3. ანგარიშის მწარმოებლის ლიკვიდაციის შემთხვევაში, მოთხოვნა იდენტური ფასიანი ქაღალდების იმ ერთობლიობაზე, რომელიც ანგარიშის მწარმოებლის სახელით არის განთავსებული ცენტრალურ დეპოზიტართან ან სხვა ანგარიშის მწარმოებელთან, მათ შორის უცხოურ ანგარიშის მწარმოებელთან გახსნილ ომნიბუს სეგრეგირებულ ანგარიშზე, ხორციელდება კოლექტიურად, ლიკვიდატორის მიერ ყველა ანგარიშის მფლობელის სახელით. იმ შემთხვევაში, თუ ანგარიშის მფლობელის სასარგებლოდ ანგარიშის მწარმოებლის მიერ ცენტრალურ დეპოზიტართან ან სხვა ანგარიშის მწარმოებელთან, მათ შორის, უცხოურ ანგარიშის მწარმოებელთან გახსნილია ინდივიდუალური სეგრეგირებული ანგარიში, ანგარიშის მწარმოებლის ლიკვიდატორი ანგარიშის მფლობელის სახელით მოთხოვნას ახორციელებს შესაბამის ინდივიდუალურ სეგრეგირებულ ანგარიშზე არსებულ ფასიან ქაღალდებზე.

4. თუ, ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, ომნიბუს სეგრეგირებულ ანგარიშზე დაკრედიტებული იდენტური ფასიანი ქაღალდების ერთობლიობა არ არის საკმარისი შესაბამის ანგარიშებზე დაკრედიტებული დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების სრულად რესტიტუციისათვის, იგი განაწილდება ანგარიშის მფლობელთა შორის მათი უფლებების პროპორციულად.

5. როდესაც ომნიბუს ან/და ინდივიდუალურ სეგრეგირებულ ანგარიშზე განთავსებული იდენტური ფასიანი ქაღალდების ერთობლიობა არ არის საკმარისი შესაბამის ანგარიშებზე დაკრედიტებული დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების სრულად რესტიტუციისათვის, ანგარიშის მფლობელთა მოთხოვნის უფლება აგრეთვე ვრცელდება იდენტურ ფასიან ქაღალდებზე, რომელთაც ფლობს ლიკვიდაციის პროცესში მყოფი ანგარიშის მწარმოებელი თავის სასარგებლოდ, ანგარიშის მფლობელთა უფლებების სრულად დაკმაყოფილებისათვის საჭირო პროპორციით.

6. ანგარიშის მფლობელებს ანგარიშის მწარმოებლის მიმართ აქვთ არაუზრუნველყოფილი მოთხოვნა იმ უფლებების პროპორციულად, რაც ვერ დაკმაყოფილდა ამ მუხლის მე-4 და მე-5 პუნქტების შესაბამისად.

7. როდესაც არაკეთილსინდისიერი შემძენის მიმართ, რომელიც ვალდებულია მოახდინოს დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების რესტიტუცია, დაიწყება ლიკვიდაციის პროცესი, უფლებამოსილ პირს უფლება აქვს მოითხოვოს, რომ, არსებობის შემთხვევაში, სალიკვიდაციო მასიდან გამოიყოს იმავე რაოდენობის, იდენტური დასაბრუნებელი დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდები.

8. დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების რესტიტუცია ხდება სხვა ანგარიშის მწარმოებელთან გახსნილ ფასიანი ქაღალდების ანგარიშზე გადატანით. სხვა ანგარიშის მწარმოებლის შერჩევა ხდება ლიკვიდატორის მიერ.

9. ლიკვიდაციის პროცესში მყოფი ანგარიშის მწარმოებლის სალიკვიდაციო მასაში არ შედის ის ფასიანი ქაღალდები, რომელთა მიმართ ამ მუხლის მე-3-მე-5 პუნქტების შესაბამისად მოთხოვნის უფლება აქვთ ანგარიშის მფლობელებს.

10. თუ რეზოლუციის რეჟიმში მყოფი კომერციული ბანკი არის ანგარიშის მწარმოებელი, რეზოლუციის რეჟიმის შემოღებისას გამოიყენება ამ მუხლის მე-3-მე-9 პუნქტები „კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილ მოთხოვნათა გათვალისწინებით.

მუხლი 8. ემისიის მთლიანობის უზრუნველყოფა

1. ცენტრალურმა დეპოზიტარმა უნდა მიიღოს რეკონსილაციასთან დაკავშირებული შესაბამისი ზომები, რათა უზრუნველყოს, რომ ცენტრალურ დეპოზიტარში არსებული ერთი ემისიის ფარგლებში გამოშვებული დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების რაოდენობა ან ცენტრალურ დეპოზიტარში განთავსებული ემისიის ნაწილი უდრიდეს ცენტრალურ დეპოზიტარში გახსნილ ფასიანი ქაღალდების ანგარიშებზე არსებული

დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების ჯამს. ამ პუნქტით გათვალისწინებული რეკონსილაცია უნდა განხორციელდეს ეროვნული ბანკის მიერ განსაზღვრული პერიოდულობით.

2. საჭიროების შემთხვევაში, თუ გარკვეული კატეგორიის დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების რეკონსილაციის პროცესში ჩართულნი არიან სხვა პირები, ემისიის მთლიანობის დაცვის მიზნით აღნიშნული პირები და ცენტრალური დეპოზიტარი უზრუნველყოფენ ერთმანეთთან ინფორმაციის გაცვლასა და შესაბამის თანამშრომლობას.

3. დაუშვებელია ცენტრალურ დეპოზიტარში გახსნილ დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების ანგარიშებზე უარყოფითი ნაშთის არსებობა.

მუხლი 9. პასუხისმგებლობა

1. თუ ანგარიშის მწარმოებლის მიერ ცენტრალურ დეპოზიტარში ან სხვა ანგარიშის მწარმოებელთან, მათ შორის უცხოურ ანგარიშის მწარმოებელთან გახსნილ ანგარიშებზე განთავსებული იდენტური ფასიანი ქაღალდების რაოდენობა ნაკლებია იმ იდენტური დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების რაოდენობაზე, რომლებიც დაკრედიტებულია ანგარიშის მწარმოებელთან ანგარიშის მფლობელთა მიერ გახსნილ ფასიანი ქაღალდების ანგარიშებზე, ანგარიშის მწარმოებელი ვალდებულია:

ა) თუ შეუსაბამოა გამოწვეულია მისი ბრალით, შესაბამისი ოდენობით გაზარდოს ცენტრალურ დეპოზიტარში ან სხვა ანგარიშის მწარმოებელთან, მათ შორის უცხოურ ანგარიშის მწარმოებელთან გახსნილ ანგარიშებზე არსებული ფასიანი ქაღალდების რაოდენობა;

ბ) თუ შეუსაბამოა გამოწვეულია დაუძლეველი ძალის გამო:

ბ.ა) უზრუნველყოს დაკარგული დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების აღდგენა;

ბ.ბ) თუ დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების სრულად აღდგენა შეუძლებელია, შეამციროს დაზარალებული ანგარიშის მფლობელების ფასიანი ქაღალდების ანგარიშებზე არსებული დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების რაოდენობა.

2. ამ მუხლით განსაზღვრულ შემთხვევებში, თუ ანგარიშის მწარმოებელს ცენტრალურ დეპოზიტარში ან სხვა ანგარიშის მწარმოებელთან, მათ შორის უცხოურ ანგარიშის მწარმოებელთან გახსნილი აქვს როგორც ომნიბუს, ისე ინდივიდუალური სეგრეგირებული ანგარიშები, ანგარიშის მწარმოებელთან ანგარიშის მფლობელთა მიერ გახსნილ ფასიანი ქაღალდების ანგარიშებზე დაკრედიტებული ფასიანი ქაღალდების რაოდენობის შემცირების მიზნებისათვის გაითვალისწინება მხოლოდ შესაბამის ომნიბუს ან ინდივიდუალურ სეგრეგირებულ ანგარიშზე დაკრედიტებული ფასიანი ქაღალდების რაოდენობა და აღწერილობა. ომნიბუს სეგრეგირებულ ანგარიშზე დაკრედიტებული იდენტური ფასიანი ქაღალდები დაზარალებულ ანგარიშის მფლობელთა შორის განაწილდება მათი უფლებების პროპორციულად.

მუხლი 10. დივიდენდის, პროცენტისა და ძირითადი თანხის გადახდა

1. დემატერიალიზებულ ფასიან ქაღალდზე დივიდენდის, პროცენტისა და ძირითადი თანხის გადახდის მიზნით, ემიტენტი ვალდებულია შესაბამისი თანხა ხელმისაწვდომი გახადოს წინასწარ განსაზღვრულ საბანკო ანგარიშზე. მას შემდეგ, რაც მითითებული თანხა ხელმისაწვდომი გახდება, ემიტენტი თავისუფლდება შესაბამისი ვალდებულებისაგან, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ყადაღის ან ვალდებულების უზრუნველყოფის სხვა ღონისძიების გამო შეუძლებელი გახდება თანხის გამოყენება.

2. ცენტრალური დეპოზიტარი უზრუნველყოფს ამ მუხლის პირველ პუნქტში მითითებული თანხის გადარიცხვას ანგარიშის მწარმოებლების ანგარიშზე მათ სახელზე არსებული დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების პროპორციულად, ვადის დადგომისას. აღნიშნულით ცენტრალური დეპოზიტარი თავისუფლდება შესაბამისი ვალდებულებისაგან.

მუხლი 11. ფლობის დადასტურება

დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების ფლობა დასტურდება ფასიანი ქაღალდების ანგარიშზე არსებული საკრედიტო ნაშთით, რომლის დადასტურება ხდება ცენტრალური დეპოზიტარის ან ანგარიშის მწარმოებლის მიერ გაცემული ანგარიშის ამონაწერით. ცენტრალური დეპოზიტარი და ანგარიშის მწარმოებელი, მოთხოვნის შემთხვევაში, შესაბამის ანგარიშის მფლობელზე გასცემენ დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების ამ პირის მიერ ფლობის დამადასტურებელ დოკუმენტს.

მუხლი 12. კეთილსინდისიერი შემძენი

კეთილსინდისიერი შემძენის მიმართ გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 187-ე მუხლის პირველი ნაწილი. კეთილსინდისიერი შემძენი ვერ გახდება დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების მესაკუთრე, თუ მან დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდები უსასყიდლოდ მიიღო.

მუხლი 13. საერთაშორისო კერძო სამართალი:

ამ მუხლით განსაზღვრულ საკითხებს აწესრიგებს იმ ქვეყნის სამართალი, სადაც შესაბამისი ფასიანი ქაღალდების ანგარიშია გახსნილი, კერძოდ ეს საკითხებია:

ა) ფასიანი ქაღალდების ანგარიშზე განთავსებული დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების ფლობიდან გამომდინარე ანგარიშის მწარმოებლისა და მესამე პირების მიმართ წარმოშობილი უფლებების სამართლებრივი ბუნება და შედეგები;

ბ) ფასიანი ქაღალდების ანგარიშზე განთავსებული დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების განკარგვიდან გამომდინარე ანგარიშის მწარმოებლისა და მესამე პირების მიმართ წარმოშობილი უფლებების სამართლებრივი ბუნება და შედეგები;

გ) ანგარიშის მწარმოებელთან არსებული დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების განკარგვის ნამდვილობასთან დაკავშირებული მოთხოვნები;

დ) ანგარიშის მწარმოებელთან არსებულ დემატერიალიზებულ ფასიან ქაღალდებზე უფლების წარმოშობის და გაუქმების საკითხი ან მათი უპირატესობა მესამე პირის უფლებებთან მიმართებით;

ე) ანგარიშის მწარმოებლის მოვალეობები სხვა პირებთან, გარდა ანგარიშის მფლობელებისა, რომლებიც მოთხოვნას აცხადებენ ანგარიშის მწარმოებელთან არსებულ დემატერიალიზებულ ფასიან ქაღალდებზე;

ვ) ანგარიშის მწარმოებელთან არსებული დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების განკარგვის შემთხვევაში, დემატერიალიზებულ ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებულ დივიდენდზე ან სხვა გასაცემებზე ან გამოსყიდვით, დაფარვით, გაყიდვით მიღებულ/მისაღებ ან სხვა შემოსავალზე უფლების შემძენზე გადასვლის საკითხი.

მუხლი 14. ეროვნული ბანკის უფლებამოსილებანი

„საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით მინიჭებულ უფლებამოსილებებთან ერთად ეროვნული ბანკი უფლებამოსილია სამართლებრივი აქტით განსაზღვროს:

ა) ფასიანი ქაღალდების ანგარიშის წარმოებასთან დაკავშირებული საკითხები, მათ შორის ამ კანონის მე-4 მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებული გირავნობის უფლების წარმოშობის საკითხები;

ბ) ანგარიშის მფლობელებისათვის გასაცემი დოკუმენტის ფორმა და მისი გაცემის წესი;

გ) დივიდენდის, პროცენტისა და ძირითადი თანხის გადახდის წესი;

დ) მოთხოვნები და შეზღუდვები დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდების არაპირდაპირი ფლობის მიმართ;

ე) ცენტრალური დეპოზიტარის მიერ რეკონსილაციის განხორციელების პერიოდულობა.

მუხლი 15. გარდამავალი დებულებები

ეროვნულმა ბანკმა ამ კანონის ამოქმედებიდან 90 დღეში უზრუნველყოს ამ კანონის მე-14 მუხლით განსაზღვრული სამართლებრივი აქტების გამოცემა.

მუხლი 16. კანონის ამოქმედება

1. ეს კანონი, გარდა ამ კანონის პირველი-მე-14 მუხლებისა, ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

2. ამ კანონის პირველი-მე-14 მუხლები ამოქმედდეს გამოქვეყნებიდან 90-ე დღეს.

საქართველოს პრეზიდენტი

სალომე ზურაბიშვილი